

ne vzdržati težav in naporov na fronti. Kmeti so možje in sinovi so najboljši vojaki za jurišanje sovražnih postojank. V dokaz naš slavni III. (železni) zbor, ki je sestavljen po ogromni večini iz kmetijskih sinov in možev.

Kmetijski stan je v sedanji vojski dobil v vsakem oziru sijajno zadoščenje.

Napačne vesti o odvzetju svinj.

Cesarska namestnija nam piše:

Med kmetijskim prebivalstvom so razširjene vesti, da se bo odvzelo svinje, in mnogo se govori tudi o tem, da se namerava zasega svinj ravno tako izvršiti, kakor dosedaj zasega klavne živine. To mnenje je brzkone zaradi tega tem bolj splošno, ker se je pred kratkim v kronovini izločila zasebna kupčija s teleti in izročilo dobivanje potrebnih klavnih telet deželni komisiji za živinski promet, oziroma štajerski podružnici splošne avstrijske družbe za vnovčenje živine.

Kakor se nam uradno poroča, ni niti odvzetje svinj odrejeno, niti ni sploh tak ukrep za sedaj nameravan.

Odvzetje (rekvizicija) se tiče sedaj le klavne goveje živine in se izvršuje glede te le v onih slučajih, v katerih je neobhodno potrebno za zagotovitev predpisane množine klavne živine za armada na bojišču in oskrbovanje garnizij in civilnega prebivalstva. Telet se za sedaj ne bo odjemavalo in bi se moralo tega sredstva le tedaj poslužiti, če bi se ne moglo s prostoročnim nakupovanjem dobiti neobhodno potrebnih množin telet. Za svinje se za sedaj pa sploh ne namerava uvesti monopolizacije kupčevanja in izročitve istega na štajersko podružnico družbe za vnovčenje živine.

Politična oblastva in deželni kulturni inšpektorat stremijo tembolj po tem, da se svinjerejo na deželi radi njene velike važnosti za dobivanje masti z vsemi sredstvi pospešuje.

starejša dama, ki je kot sova bliskala z očesi okrog in se ni napolnila v grač, ampak posestniška samozavest jo je gnala po vrtu okrog poslopja. Kot pribita se je nenadoma ustavila pred novo napravo na dvorišču, udarila z ного ob tla in dobro mi je udarilo na uho:

„Tega pa že ne, živimo mi brez te omare, bodo tudi gospodje vojaki.“

Brž ko jej je kot kužek ponižni oskrbnik odkril krivca tega zaboja, se je zavrtela na peti in se odpravila jeznih korakov naravnost k polkovniku. Ne vem, kaj in kako sta razpravljala, pa to je resnica, da sta odjenjala vsak za polovico in pionirji so predstavili iz desek zbito škafo iz grajskega dvorišča v gozdiček, precej daleč proč.

Z grofom in grofico se je tedaj ovite glave pripeljala tudi mlada komtesa. Iz ovitka sem sklepal, da to božjo in nežno stvarco boli glava, ali pa malo manj: zob. Se na večer prihoda je bil v zdravstvene posvete poklican naš štabni zdravnik, ki mi je razodel in me prosil, naj bi jaz na zobu bolni komtesi izmaknil še taisto šrbinjko, ki jej noč in dan draži nežno živčevje. V pojasnitev bodi povedano, da je bil naš štabni zdravnik že star in slaboten gospod, ki je koj v začetku vojne pri polku obširno službo dviganja in drapanja ubogih vojaških zob naprtil meni kot močnejšemu sotrudniku na polju sanitete. In res sem si s časom v tej stroki prisvojil toliko vaje, da se mi je skoro vsak zob že po prvem sprjemu umaknil, če tudi iz trdno priraščenega zakotja. Seve, pa je le velik razloček, izmakniti zob vojaku, ali pa kot pena občutljivi grajski gospodični. Taki pomisleki so butali tudi ob moje s trudom prisvojeno pačersko stroko, ko me je zdravnik rival v grofično sobo.

Sprejela je naju stara grofica, ki me je rotila pri vseh mučeniško ugrabljenih zobovih sv. Apolone, komtesa bi pustila le tedaj klešče do zobka, a-

ko bi jej poprej omamil živce s kokainom. Kje pa dobiti na bojnem polju ta živce uspavajoči strup, ki ga jaz doslej nisem vbrizgnil še nobenemu vojaku, in mi je še celo ime zvenelo bolj po špansko. Zdravnik mi je z obraza čital mojo zmedenost na polju strupov, mi šegavo potrenil z očesom in izginil iz sobe s trdnim zagotvilom:

„Takoj prinesem brizgalnico in kokain.“

Stal sem sedaj sam pred zlahtno poljsko grofico, ki me je z nekakim plemenitim ponosom merila od pet do glave, tedaj še v trdnem prepričanju, da sem izveden zobozdravnik, ne pa navaden vojaški kaplan.

Grizli so me ti pogledi ženske sočbe in neka-ko olajšanje se mi je razleglo po vseh udih, ko je zopet vstopil zdravnik z brizgalnico, ki je sicer ni razbil za kokain, ampak pri cepitju proti koleri. Tudi v cevi ni tičal uspavalni strup, ampak nedolžna gališka voda.

Grofica nam je solznih oči namignila: naprej! In stopata sva po preprogah v sosedno sobo, oba oborožena, jaz s kleščami, zdravnik pa z brizgalnico in vočo. V sosedni sobi je ovite glave v naslonjaču sedela zobobolna komtesa. Tudi ona je uprla od bola solzne oči v naju in jezik bi jej bil gotovo izpahnil vpraševalno besedo: kokain?, da jej ni zapiral govora omot krog glave. Skrbna mati jej je odmotala zobne obvezi in jo tolažila, kazaje na zdravnikovo brizgalnico:

„Le glej, revica, ne bo nič bolelo, gospod ti že boče umoril živce s kokainom in mladi gospod zobozdravnik ti boče pa brez vsake bolešine izmaknil zob.“

Pa trpelo vam je dolgo in marsikatera tolažilna beseda je priromala iz materinih ust, predno je hčerka odprla usteca in pokazala zobek. Imela je zobke kot miš in prav nič nisem dvomil, fla bi mi to kraf spodletelo; saj tako šrbinjko bi izpulil po doma-

Vporaba gob.

Znan, veleugleden zdravnik nam piše:

V „Slov. Gospodarju“ od dne 28. kimovca 1916 ste v članku: „Varujte se pred strupenimi gobami“ napisali stavek: „Ako goba, ko jo razrežeš, postane črna, ali če dobi v loncu, kjer se kuha, črno barvo, je prav gotovo strupena.“

Ta trditev je napačna, kar ve vsakdo, ki gobe pozna. Ravno najbolj strupene gobe: Agaricus ali Amanita phalloides, Amanita mappa in Umanita varna, ki so si vse sorodne in ki se nemški navadno kot Knollenblätterpilz imenujejo, ne počrnijo. In vendar je ta goba, ki se zelo lahko zamenja s šampijonom, vzrok najnevarnejših, skoro vedno smrtnih zastrupljenj. Dokazano je, da lahko jedna do dveh takih gob povzročujejo smrt. Strupena snov v teh gobah se imenuje Phallin in začne šele 10–12 ur, včasih šele 20–30 ur po zavživanju strupeno učinkovati, kar je pa tudi vzrok, da je vsaka pomoč prepoznana, ker je strup že prestopil v krvna pota. Šampijon se loči od teh gob najbolj na spodnji strani, ki je pri šampijonu sivorudečkasta ali rožasta, pri starejši gobi sivorjava, pri strupenih vrstah pa vedno bela in na drugi strani je kocen strupenih vrst zdatno debelejši na spodnjem koncu in gomoljast.

Na drugi strani nam je znana cela vrsta zelo dobrih in okusnih gob, ki počrnijo, če se prerežejo, in postanejo kuhane črne, n. pr. znani dedeci, brezovke (Boletus scaber), rdeče kapce ali Turki (Boletus rufus), rumene globanje in neke vrste gob, katere Nemci imenujejo „der Kupferpilz“ in ki je tudi zelo okusna goba, čeprav počrni. Zanesljivo strupene gobe so pri nas razun že omenjenih: 1. Amanita muscaria ali mušca, 2. Boletus satvras ali steklača, 3. Boletus pactypus (Dickfuß-Rotling), 4. Scleroderma vulgare (Kartoffel-Bovist), 5. Russula emetica (Speitäubling), zelo nevarna goba, ki se lahko zamenja z rudečkastimi russula-vrstami. Vse te vrste pa vsebujejo strup: Muscarin, ki je manj strupen, ker začne kmalu delovati: 1–3 ure po zavžitju gob in se navadno lahko še iz želodca ali vsaj iz črev odpravi. Smrtnih slučajev je malo znanih.

Strupeno zamorejo pod gotovimi razmerami uplivati tudi jurčki (Helwella-vrste), ki se radi tega morajo vedno vroče popariti in vočo odliti, in vse druge gobe, če so starejše ali če so delj časa ležale. V tem oziru treba velike previdnosti!

Za nekatere gobe nisem mogel doznati slovenskih imen. Hvaležen bi bil, če bi jih zvedeli!

Dr. Fr. E.

či navadi kakor moja rajna stara mati s hodno nitjo, ne pa z železnimi kleščami. Če sem se še pa domislil živce morečega kokaina v zdravnikovi brizgalnici, sem si bil pa svest, da zlahtna mučenica niti zavtila ne bo.

Ti sveta potrpežljivost, kar cele vagone je je strosil ubogi štabni zdravnik, predno je pregovoril žensko občutljivost in vbrizgnil cvileči komtesi hladne voče v meso ob zobu. Čakali smo zopet dobra četrt ure, predno je po zdravnikovem mnenju razpel kokain brezčutne uspavalna strune.

Zdravnik mi je potrenil z očesom in pristopil sem k nežni stvari jaz kot rabelj, trdno držeč z desnico klešče, pa ne zunaj, ampak v žepu. Komtesa je odprla na materino prigovarjanje tresoča usteca, misleč, da jej bočem samo poklupal na zobek z vprašanjem: Ali že spavajo živci? Pa moja levica se je tesno oklenila njene glave, desnica je stisnila trdno klešče in kot bi trenil, je tičal zobek v neusmiljenih kleščah, pod katerimi je že padlo na stotine kot hrast vkoreninjenih vojaških zob. Mati je zakričala, ko sem jej pomolil hčerkin zobek pod oči, bolnica je pa samo globoko in goreče vzdihnila, misleč, pravno pipanje se le pride sedaj na vrsto.

Ne bočem popisoval, kako si je komtesa izpirala usta in mati sipala name koše zahvale; plačilo za celi napad in izpah grajskega zoba je bilo kakor je grofica samo zatrdila polkovnika: stranišče je s pomočjo grajskih slug priromalo iz precej oddaljenega gozdiča na dvorišče gradiča, kamor so ga bili že prvotno postavili pionirji. Ta s pomočjo gališke voče srečno izravnani grajsko-zlahtni zob je zblizal nas vojaške vsiljence z grajsko družino. Marsikateri večer smo presedeli pri grofovski mizi ob čaju in kramljanju. Stara grofica je bila kaj zabavna gospa, a grof pa enokopitno tvalo, ki je od časa do časa puhlal gorke vzdihne:

Dalje prih.)